

ZADARSKI GRADITELJ NIKOLA ARBUSJANIĆ (ARBUŠANIĆ)

EMIL HILJE
Filozofski fakultet u Zadru
Faculty of Philosophy in Zadar

UDK/UDC: 72.033(497.13)Arbusjanić
Izvorni znanstveni članak
Original scientific paper

Primljeno 1993-09-30
Received

Zadarski graditelj Nikola Mihovilov Arbusjanić jedan je od značajnijih zadarskih graditelja gotičkog razdoblja. Dokumentirana četrdesetogodišnja aktivnost (od 1385. do 1425. godine) otkriva ga kao jednu od ključnih ličnosti u procesu formiranja kasnogotičke fizionomije grada. Arhivski podaci otkrivaju da je bio možda i najzaposleniji graditelj stambenih zgrada, uglavnom raskošnih plemićkih palača, ali i da se bavio najrazličitijim graditeljskim poslovima (gradnjom crkava, hospitala, skladišta, popravcima zidina, te krovnih konstrukcija). Posebno se pak ističe njegova vještina u radu s drvom - izrada korskih sjedala, drvenih svodova u crkvama, rezbarenih skulptura, te namještaja, a nema sumnje da je i pri gradnji stambenih zgrada došla do izražaja njegova vještina u radu s drvom pri artikulaciji unutarnjih prostorija. Nažalost, niti jedno majstorovo djelo nije se sačuvalo (ili se ne može sa sigurnošću prepoznati), pa arhivske vijesti za sada predstavljaju jedino svjedočanstvo o njegovoj ulozi u graditeljskim procesima u kasnosrednjovjekovnom Zadru.

Među brojnim graditeljima gotičkog razdoblja u Zadru nekolicina se djelatnika posebno ističe, bilo značajem i opsegom graditeljskih zadataka što su ih poduzimali, bilo ulogom što su je imali u pronošnju određenih stilskih oblika, bilo tek učestalošću javljanja u onovremenim spisima ili ulogom u društvenom i političkom životu srednjovjekovne komune. Jedan od takvih djelatnika bez sumnje je Nikola Arbusjanić, graditelj koji se spominje u brojnim dokumentima iz konca 14. i početka 15. stoljeća. Osnovne podatke o majstorovoj djelatnosti donose C.

Fisković¹ i I. Petricioli,² a na njega, kao na jednog od ekonomski jačih obrtnika, upozorava T. Raukar.³ Međutim, novija arhivska istraživanja otkrivaju čitavo mnoštvo dosad nepoznatih podataka o majstorovu životu i djelu, koji još više ističu njegovo značenje i ulogu u okvirima zadarskoga gotičkog graditeljstva, te jasnije definiraju njegov umjetnički profil. Stoga sam smatrao korisnim objediniti sve te podatke, te slijedom arhivskih svjedočanstava ocrtati njegov životni put i djelatnost.

Arhivski podaci

Graditelj Nikola, sin krojača Mihovila, kasnije nazvan Arbusjanić (ili Arbušanić), prvi se put spominje 2. veljače 1385. godine, kada kupuje neki vinograd.⁴ Isti dan kupuje zemljište u Zorešćini kod Blata,⁵ a 30. ožujka iste godine obvezuje se vojvodi Butku Budislavovu Kurjakoviću sagraditi u roku od tri godine kuću u Smilcima, za cijenu od 700 dukata.⁶ Dana 19. svibnja Nikola kupuje zemljište u Bokanjcu,⁷ a 23. svibnja zemljište u Cerodolu.⁸

9. prosinca 1386. godine Arbusjanić prima na šestogodišnji nauk Fabijana Beloševa iz Sane.⁹

3. ožujka 1387. godine prima na četverogodišnji nauk Petra Jadrolova "de Ultramonte".¹⁰ 24. ožujka majstor kupuje zemljište kod Zadra,¹¹ a 10. svibnja javlja se kao svjedok.¹² 4. rujna iste godine Luka Rozmanić izabire Nikolu za izvršitelja oporuke,¹³ a 23. prosinca još se jednom javlja kao svjedok.¹⁴

Dana 31. ožujka 1388. godine Arbusjanić prima od protomajstora Andrije Desina¹⁵ 300 libara za neko vino.¹⁶ 14. studenoga iste godine za 350 libara otkupljuje iz zaloga kuću kod Starog Kaštela, koja je nekad pripadala Nikoli Carbono,¹⁷ a 29. studenoga javlja se kao svjedok.¹⁸

¹ C. Fisković, *Zadarski sredovječni majstori*, Split, 1959, str. 41-42.

² N. Klaić - I. Petricioli, *Zadar u srednjem vijeku*, Zadar, 1976, str. 513-514; T. Raukar - I. Petricioli - F. Švelec - Š. Peričić, *Zadar pod metačkom upravom*, Zadar, 1987, str. 134, 136.

³ T. Raukar, *Zadar u XV stoljeću*, Zagreb, 1977, str. 288.

⁴ Povijesni arhiv Zadar (dalje: PAZd), zadarski bilježnici (dalje: ZB), Articutus de Rivignano, B I, F I, fol. 184'.

⁵ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B IV, F I, fol. 120.

⁶ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B IV, F I, fol. 150' (prilog br. 1).

⁷ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B IV, F II, fol. 27.

⁸ PAZd, ZB, Raymundus de Modiis, B un, F I, fol. 57

⁹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B I, F II, fol. 97', Isto, B IV, F III/3, fol. 9.

¹⁰ PAZd, ZB, Raymundus de Modiis, B un, F I, fol. 172.

¹¹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B I, F II, fol. 145'.

¹² PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B I, F III/1, fol. 22', Isto, B IV, F IV, fol. 22'.

¹³ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B V, F III, fol. 46.

¹⁴ PAZd, ZB, Raymundus de Modiis, B un, F I, fol. 226'.

¹⁵ O ličnosti i djelu protomajstora Andrije vidi u E. H i l j e, "Zadarski protomajstor Andrija Desin", u tisku.

¹⁶ PAZd, ZB, Raymundus de Modiis, B un, F I, fol. 267.

¹⁷ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B V, F I, fol. 56'.

¹⁸ PAZd, ZB, Raymundus de Modiis, B un, F I, fol. 339.

31. siječnja 1389. godine majstor ponovo svjedoči, zajedno s marangonom Vukašinom Ivanuševim,¹⁹ a 22. siječnja svjedoči zajedno s marangonom Jurjem Ivanovim.²⁰ 25. veljače još jednom se javlja kao svjedok, ovaj put u društvu s protomajstorom Andrijom Desinim.²¹

Dana 1. svibnja iste godine Nikola prima od izvršitelja oporuke Fumije, udovice Gvida Matafara, 1000 libara kao dio isplate za rad na kući,²² a 15. lipnja potvrđuje da je od rečenih izvršitelja primio tih 1000 libara.²³ 30. svibnja prodaje tečaj Cvitko Vorkov, uz majstorovo odobrenje, zemljište na Kolovarama,²⁴ a zatim se Nikola spominje u jednom oštećenom dokumentu 20. rujna iste godine.²⁵

23. srpnja 1390. godine zadarski plemić Bartul Cipriano određuje u oporuci da se Arbusjaniću isplati 100 libara za rad na njegovoj kući.²⁶ 13. listopada iste godine Nikola posuđuje od zadarskog plemića Augustina de Bite 100 dukata,²⁷ a zatim mu se obvezuje dovršiti konačište u dvorištu njegove kuće za 26 dukata,²⁸ Oba su dokumenta poništena 19. svibnja 1391. godine.²⁹

Dana 13. studenoga 1390. godine Arbusjanić se obvezuje Petru Zoilovu Nassis i protomajstoru Andriji Desinom, izvršiteljima oporuke Kreše Civalellija, sagraditi skladište soli na Pagu, do blagdana Sv. Mihovila u rujnu, za 1750 libara.³⁰

17. veljače 1391. godine Franica, udovica Petra Desina, izabire Nikolu izvršiteljem svoje oporuke,³¹ a 19. svibnja iste godine majstor se obvezuje plemkinji Pelegrini Grisogono sagraditi crkvu koja će se naslanjati na već postojeću crkvicu Samostana Sv. Katarine. Sam posao je u ugovoru detaljno opisan, a za pojedine dijelove se navodi da majstor mora poštivati upute protomajstora (arhitekta), koji će i procijeniti urađeno. Za taj rad Nikola prima dio isplate - 200 dukata 27. listopada iste godine,³² a još 100 dukata na ime istog posla prima 23. siječnja 1392. godine.³³

14. rujna 1392. godine majstor se spominje kao izvršitelj oporuke Luke Rozmanića,³⁴ 29. rujna kupuje neka zemljišta na Pašmanu za 1000 libara,³⁵ a 19.

¹⁹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B I, F III/3, fol. 50.

²⁰ PAZd, ZB, Raymundus de Modiis, B un, F I, fol. 358.

²¹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B I, F III/4, fol. 11', 12.

²² PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B II, F 30, fol. 6. U ovom se dokumentu navodi, a zatim križa, da je Nikolin otac Mihovil sa Ruba, što bi možda moglo biti u vezi s nadimkom Arbusjanić.

²³ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B II, F 30, fol. 11. U ovom se dokumentu majstor naziva "Albosanus".

²⁴ PAZd, ZB, Raymundus de Modiis, B un, F I, fol. 406.

²⁵ PAZd, ZB, Petrus Perençanus, B IV, F IV/7, fol. 24.

²⁶ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B V, F III, fol. 74.

²⁷ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F V, fol. 42'-43.

²⁸ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F V, fol. 43 (prilog br. 2).

²⁹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F V, fol. 43.

³⁰ T. R a u k a r, *Zadar u XV stoljeću*, Zagreb, 1977, str. 237; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F I/4, fol. 42 (prilog br. 3).

³¹ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B II, F II, nr. 2.

³² PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 13-13' (prilog br. 4).

³³ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B IV, F II - dodatak, fol. XIII.

³⁴ T. R a u k a r, n. dj., str. 136; PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 99.

³⁵ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 101'-103'.

listopada, kao izvršitelj oporuke Luke Rozmanića, isplaćuje dio dote Katice, kćeri marangona Jurja Arbusjanića (Nikolina brata ?), njezinu budućem mužu, marangonu Franulu Dišanovu (Stravilo).³⁶ Dana 28. listopada spominje se kao izvršitelj oporuke Dobre, udovice Franc iz Zadra.³⁷

20. travnja 1393. godine Nikola kupuje još neka zemljišta na Pašmanu, za 40 dukata,³⁸ zatim 7. svibnja zemljište pod Ozrinjem,³⁹ a 27. svibnja spominje se kao izvršitelj oporuke Dobre, udovice Franula Kikvarčevića.⁴⁰ Dana 8. lipnja javlja se kao svjedok,⁴¹ zatim ponovo svjedoči 13. lipnja zajedno s marangonom Tomom Ostojinim,⁴² a 15. lipnja predaje svojoj rođakinji Katici, kćeri pok. Martina Plišića i ženi zlatara Pripka Šimunova, polovinu kuće kod Arsenala na mjestu Razboj, koja je ostavljena za dotu rečenoj Katici i majstorovoj ženi Marici. U ovom se dokumentu navodi da je Nikola 11. travnja 1383. godine odlukom Tajnog vijeća odijeljen od svoga oca.⁴³ 18. kolovoza majstor još jednom svjedoči,⁴⁴ a 6. listopada spominje se njegova kuća u predjelu Babe.⁴⁵

Dana 4. svibnja 1394. godine spominje se Nikolov posjed u Cerodolu (kod Dikla),⁴⁶ a 20. rujna iste godine majstor prima od zastupnika Kapele Sv. Šime 830 libara kao zadnju isplatu sume od 1300 libara za gradnju kuće na terenu rečene kapele kod Crkve Sv. Marije Velike.⁴⁷

7. siječnja 1395. godine Nikola kupuje zemljište kod Crkve Sv. Ivana kraj Zadra,⁴⁸ 4. lipnja iste godine kupuje zemljište u Cerodolu,⁴⁹ a 31. svibnja svjedoči.⁵⁰

Zatim se spominje 20. veljače 1396. godine kao izvršitelj oporuke Stane, udovice Luke Rozmanića.⁵¹ Još jednom se spominje 9. travnja iste godine kada Juraj Zadulin kupuje u njegovo ime solane u Sukošanu,⁵² 8. rujna svjedoči,⁵³ a 12. listopada bira Ivan Dragošević iz Ostrožca izvršiteljem oporuke majstora Stjepana marangona, koji radi s Nikolom Arbusjanićem.⁵⁴ Nikola ponovo svjedoči, zajedno

³⁶ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 109.

³⁷ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B I, F V/1, fol. 599'.

³⁸ T. R a u k a r, n. dj., str. 136; PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 142-142'.

³⁹ T. R a u k a r, n. dj., str. 136; PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 147.

⁴⁰ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B III, F 44, fol. 5a.

⁴¹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 155'. U ovom je dokumentu majstor prvi put jasno naveden kao "Nicolao filio Micouilli sartoris uocato Arbusanich".

⁴² PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 156'.

⁴³ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 157-158.

⁴⁴ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 170'.

⁴⁵ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B I, F I/3, fol. 70, Isto B III, F 46, fol. 6.

⁴⁶ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B I, F I/3, fol. 78.

⁴⁷ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B III, F 50, fol. 20.

⁴⁸ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 227.

⁴⁹ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F I/13, fol. 199-199'.

⁵⁰ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 200'.

⁵¹ PAZd, ZB, Iohannes de Casulis, B un, F IV/2, fol. 302.

⁵² PAZd, ZB, Iohannes de Casulis, B un, F IV/2, fol. 304'.

⁵³ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B III, F 62, fol. 6.

⁵⁴ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B II, F I/1, fol. 6'.

s marangonom Stjepanom Petkovićem, u nedatiranom dokumentu iz 1396. godine.⁵⁵

3. ožujka 1397. godine Arbusjanić se javlja kao svjedok, zajedno s marangonom Stjepanom Petkovićem.⁵⁶ 24. travnja imenuje zastupnikom trgovca Krešu Lukina u svrhu prodaje dijela solana u Sukošanu, koje posjeduje zajedno s marangonom Ivanom Jurjevim "Scarsi" (Skanserom ?),⁵⁷ a 3-4. studnoga⁵⁸ i 23. prosinca⁵⁹ majstor ponovo svjedoči.

Dana 26. siječnja 1398. godine spominje se njegovo zemljište kod Crkve Sv. Marije "Heremitarum",⁶⁰ 28. siječnja Nikolu izabire za zastupnika marangon Stjepan Petkov Grisanić,⁶¹ a 10. travnja majstor daje u najam zemljišta na Pašmanu.⁶² Dana 3. svibnja Prko Veselković podiže tužbu protiv Nikole zbog nekog željeza,⁶³ a 17. svibnja sam se Arbusjanić javlja kao sudac u sporu između krojača Tome Stankovića i zlatara Emrika.⁶⁴ Koncem srpnja majstor ponovo svjedoči,⁶⁵ 21. listopada posuđuje Pribislavu Mihinu iz Lemeševa Hrašća 50 libara,⁶⁶ a 17. studnoga javlja se, zajedno s marangonom Valentom Radoslavovim, kao procjenitelj pri podjeli dobara.⁶⁷ 6. prosinca iste godine Nikola daje u zakup solane u Sukošanu.⁶⁸

15. siječnja 1399. godine kupuje od zlatara Franje iz Milana, kao zastupnika Petra Guimillia, neku zidinu.⁶⁹ Dana 24. siječnja iste godine Arbusjanić prima na šestogodišnji nauk Vukšu Vitalova Jasenića,⁷⁰ 5-7. veljače prodaje marangonu Grguru Galčiću komad zemlje,⁷¹ a 15. veljače spominje se njegovo zemljište u Cerodolu.⁷² 9. ožujka spominje se i njegova zemlja kod Crkve Sv. Marije "Heremitarum",⁷³ a 8. travnja majstor svjedoči u ugovoru sklopljenom u Samostanu Sv. Platona, kojim izvršitelji oporuke Augustina de Bictē daju 200 libara za popravak samostana.⁷⁴ Dana 4. svibnja iste godine Nikola prodaje dva komada zemlje Grguru Galčiću,⁷⁵ 10. lipnja kupuje za 20 dukata od Gvida Grubonje

⁵⁵ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B I, F I/10a, fol. 352'.

⁵⁶ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 65, fol. 10'.

⁵⁷ T. R a u k a r, n. dj., str. 210; PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VII, fol. 5'.

⁵⁸ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 70, fol. 6'.

⁵⁹ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 71, fol. 6'.

⁶⁰ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 71, fol. 20'.

⁶¹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VII, fol. 27'.

⁶² PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VII, fol. 35'.

⁶³ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 73, fol. 14'.

⁶⁴ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 73, fol. 20'.

⁶⁵ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 74, fol. 19'.

⁶⁶ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VII, fol. 56'.

⁶⁷ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 76, fol. 9'.

⁶⁸ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 76, fol. 23'.

⁶⁹ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 74'.

⁷⁰ C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 19; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 76'.

⁷¹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VII, fol. 83'.

⁷² PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 78, fol. 5'.

⁷³ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 85'.

⁷⁴ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 90'.

⁷⁵ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VII, fol. 97'-98'.

maslinik koji se nadovezuje na njegov posjed kod Crkve Sv. Marije "Heremitarum",⁷⁶ a 11. lipnja svjedoči.⁷⁷ 4. rujna prodaje kuću kod Crkve Sv. Silvestra za 100 dukata,⁷⁸ a 23. listopada majstor još jednom svjedoči.⁷⁹

Ponovo se kao svjedok javlja 25. siječnja 1400. godine,⁸⁰ a 28. siječnja obvezuje se izraditi dva ormara za Samostan Sv. Platona. Za taj je rad primio 50 dukata 29. prosinca 1403. godine, 10. studenog 1405. došlo je do spora između majstora i naručitelja,⁸¹ a 4. svibnja 1407. godine ugovor je poništen.⁸²

13. ožujka 1400. godine majstor još jednom svjedoči,⁸³ zatim ponovo 21. ožujka⁸⁴ i 12. travnja.⁸⁵ 26. travnja obvezuje se sagraditi u Kaštelu Sv. Mihovila dvije kuće za dva kapetana za 90 dukata,⁸⁶ a 8. lipnja opet svjedoči.⁸⁷ Ponovo se kao svjedok, zajedno s graditeljem Bilšom Bilšićem, javlja 16. srpnja,⁸⁸ 18. listopada daje u zakup zemljište u Cerodolu,⁸⁹ a 2. studenog prodaje 50 modija vina.⁹⁰

30. siječnja 1401. godine Nikola još jednom daje u zakup zemljište u Cerodolu,⁹¹ 2. i 15. veljače svjedoči,⁹² a još jednom se kao svjedok javlja 7. ožujka.⁹³ Dana 13. listopada spominje se njegov posjed kod Crkve Sv. Luke u Banju,⁹⁴ a tri dana kasnije majstor se udružuje s vapnarem Jakovom Rozmarićem u svrhu pravljenja triju vapnara na školju "Scusitan".⁹⁵ Ponovo se kao svjedok javlja 13. studenog,⁹⁶ a 10. prosinca Ivan, sin pokojnog trgovca tkaninama Mihovila, prima od svoje majke Filipe i brata Nikole 23 dukata za rad Nikole Arbusjanića na Mihovillovoj kući kod Crkve Sv. Spasa.⁹⁷ Sljedeći se dan majstor još jednom javlja

⁷⁶ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 104.

⁷⁷ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F I/1, fol. 104'.

⁷⁸ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B II, F VII, fol. 112.

⁷⁹ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B II, F VII, fol. 116'.

⁸⁰ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 139, 139'.

⁸¹ PAZd, ZB, Iohannes de Trottis, B un, F I/2a, fol. 12'.

⁸² I. Petricioli, *Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike*, Zagreb, 1972, str. 120; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 140' (prilog br. 5).

⁸³ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B II, F VII, fol. 135'.

⁸⁴ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B II, F VII, fol. 136.

⁸⁵ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B II, F VII, fol. 143.

⁸⁶ C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 41; PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 84, fol. 13-13' (prilog br. 6).

⁸⁷ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B II, F VII, fol. 154.

⁸⁸ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B II, F VII, fol. 111.

⁸⁹ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F VIII, fol. 1.

⁹⁰ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 86, fol. 10.

⁹¹ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F VIII, fol. 22'.

⁹² PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 87, fol. 13; Isto, fol. 19'.

⁹³ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F VIII, fol. 27'.

⁹⁴ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F VIII, fol. 57.

⁹⁵ N. K l a i ć - I. P e t r i c i o l i, n. dj., str. 514; PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 89, fol. 18.

⁹⁶ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F VIII, fol. 66.

⁹⁷ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F VIII, fol. 72'.

kao svjedok,⁹⁸ a dva dana kasnije prima na petogodišnji nauk Šimuna, sina bačvara Greška.⁹⁹ Ponovo se kao svjedok javlja 21. i 30. prosinca.¹⁰⁰

Dana 11. siječnja 1402. godine Arbusjanić posuđuje svom pomoćniku Šimunu Greškovu 38 dukata,¹⁰¹ 2. ožujka još jednom sklapa zajednicu s vapnarom Jakovom Rozmanićem iz Novigrada,¹⁰² te mu isplaćuje 40 libara,¹⁰³ a 27. ožujka kupuje, zajedno s Mavrom Gušičevićem, kuću kod Stomorice.¹⁰⁴ Istog se dana obvezao svećeniku Mateju, plebanu Crkve Sv. Stjepana, načiniti drveni svod nad glavnim brodom rečene crkve, po uzoru na onaj u Katedrali. Posao je trebao biti gotov za godinu dana, a ugovorena je cijena od 1100 libara. Ugovor je poništen 3. kolovoza 1403. godine.¹⁰⁵

Dana 28. ožujka 1402. godine majstor prodaje polovinu kuće kod Stomorice,¹⁰⁶ a 12. travnja sklapa poslovnu zajednicu s Mavrom Gušičevićem na godinu dana, pri čemu svaki majstor ulaže u zajedničko poslovanje 500 libara.¹⁰⁷ U iduća dva dana klesar Jadrej Juričević obvezuje se Nikoli isporučiti šezdeset stopa kamena ("in mensura") u zadarsku luku za 30 libara,¹⁰⁸ a marangon Franul Dišanov Stravilo posuđuje mu tih 30. libara.¹⁰⁹ 16. travnja Arbusjanić isplaćuje Jakovu Rozmaniću 100 libara,¹¹⁰ a ponovo mu, zajedno s Mavrom Gušičevićem, isplaćuje 100 libara 19. srpnja iste godine.¹¹¹ Dana 31. srpnja majstor još jednom svjedoči,¹¹² a 31. kolovoza ugovara s Jakovom Rozmanićem izradu vapnare za rad koje se Nikola obvezuje osigurati dva radnika.¹¹³ 27. listopada Arbusjanić se spominje u jednom nedovršenom ugovoru u kojem su druga strana izvršitelji oporuke Pelegrine Ljubavac, a svjedok Bilša (Bilšić ?),¹¹⁴ pa možemo tek nagadati da je bio u pitanju neki graditeljski posao. 25. studenoga majstor ugovara s Krešom Lukinim način korištenja zajedničkih solana u Sukošanu,¹¹⁵ zatim još jednom dva dana kasnije,¹¹⁶ a 12. prosinca kupuje zidinu kod Porte Beccarie u susjedstvu Tome

⁹⁸ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 90, fol. 3.

⁹⁹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 76'.

¹⁰⁰ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VII, fol. 136; Isto, B III, F VIII, fol. 80'; Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 261.

¹⁰¹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 83.

¹⁰² PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 81'.

¹⁰³ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 102.

¹⁰⁴ N. K l a i ć - I. P e t r i c i o l i, n. dj. str. 514; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 276.

¹⁰⁵ G. B e r s a, "Per la storia delle chiese di Zara (Appunti), II Duomo", *Atti* III-IV, 1934. str. 54; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 276' (priloga br. 7).

¹⁰⁶ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 277. Ugovor je poništen 17. travnja iste godine.

¹⁰⁷ C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 41; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 281'-282.

¹⁰⁸ C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 42; PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 91, fol. 10.

¹⁰⁹ N. K l a i ć - I. P e t r i c i o l i, n. dj., str. 514; PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 91, fol. 10.

¹¹⁰ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 130.

¹¹¹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 139'-139'.

¹¹² PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 305.

¹¹³ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 311.

¹¹⁴ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 331'.

¹¹⁵ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 169'-169a.

¹¹⁶ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 169a'.

Ostojina.¹¹⁷ 24. prosinca kupuje na dražbi solane na Pagu za 300 dukata,¹¹⁸ a 26. prosinca svjedoči.¹¹⁹

Ponovo se kao svjedok javlja u Crkvi Sv. Stjepana 10. siječnja 1403. godine,¹²⁰ zatim svjedoči 27. siječnja,¹²¹ a 30. siječnja obvezuje mu se klesar Petar Nikoletov izraditi dva mlina za ulje u njegovoj kući kod Porte Beccarie za 120 libara.¹²² 4. veljače Nikola još jednom svjedoči,¹²³ 10. veljače presuđuje, zajedno s Tomom Ostojinim, u sporu između Mavra Gušičevića i Ivana Venturina,¹²⁴ a 18. veljače težak Pavao Jurjev prodaje, uz njegovo odobrenje, zemljište u Cerodolu.¹²⁵ Dana 21. veljače obvezuje se Marketi, udovici Marina Matafara, radiu na njejoj palači kod Crkve Sv. Platona. Posao je trebao trajati do dana Sv. Mihovila u rujnu, a utanačena je cijena od 900 libara. Ugovor je poništen 2. kolovoza 1407. godine.¹²⁶

3. ožujka 1403. godine Nikola kupuje za 700 libara posjed kod Crkve Sv. Marije zvane Benedicta,¹²⁷ dan kasnije svjedoči,¹²⁸ a 12. ožujka prodaje marangonu Alegretu Radikovu zemljište u Celopeku.¹²⁹ Još jednom se kao svjedok javlja 15. ožujka,¹³⁰ 20. ožujka sklapa poslovnu zajednicu s Mavrom Gušičevićem,¹³¹ 7. travnja Nikola i Mavar biraju sudce u međusobnom sporu.¹³² 17. travnja Arbusjanić još jednom svjedoči.¹³³ Ponovo se kao svjedok, zajedno s Alegretom Radikovim, javlja 22. travnja,¹³⁴ a zajedno s Mavrom Gušičevićem 18. svibnja.¹³⁵ 19. lipnja Nikola prodaje kuću s mlinom za masline kod Stomorice,¹³⁶ a 3. kolovoza on i Mavar Gušičević ponovo biraju sudce u međusobnom sporu.¹³⁷ Dana 24. rujna majstor zastupa marangona Ivana Bedričevića,¹³⁸ a zatim se kao svjedok javlja 10.

¹¹⁷ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 175.

¹¹⁸ PAZd, ZB, Iohannes de Casulis, B un, F IV/3, fol. 375-357'.

¹¹⁹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 188', 189'.

¹²⁰ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 194.

¹²¹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 80'.

¹²² C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 41; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 344.

¹²³ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII fol. 212, 213.

¹²⁴ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 346.

¹²⁵ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 218.

¹²⁶ C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 42; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 351' (prilog br. 8).

¹²⁷ T. R a u k a r, n. dj., str. 136; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 353-353'. Ugovor je poništen 11. kolovoza 1407. godine.

¹²⁸ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 223.

¹²⁹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 225'.

¹³⁰ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 356'.

¹³¹ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 228'-229'.

¹³² PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 233-233'.

¹³³ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 367.

¹³⁴ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 238.

¹³⁵ PAZd, ZB, Petrus de Serzana, B V, F 95, fol. 2'.

¹³⁶ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 259.

¹³⁷ C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 41; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 382-382'.

¹³⁸ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F VIII, fol. 280.

studenoga¹³⁹ i 27. studenoga,¹⁴⁰ a 11. prosinca spominje se njegov posjed u Maloj Draženici.¹⁴¹

23. veljače 1404. godine majstor još jednom svjedoči,¹⁴² zatim ponovo 31. ožujka,¹⁴³ a 8. travnja spominje se njegova kuća kod Starog kaštela.¹⁴⁴ Dana 5. svibnja Nikola svjedoči zajedno sa slikarom Menegelom Ivanovim de Canali,¹⁴⁵ te ponovo svjedoči 17. svibnja¹⁴⁶ i 8. srpnja.¹⁴⁷ 14. listopada prodaje zidinu kod Crkve Sv. Kuzme i Damjana za 33 dukata,¹⁴⁸ a još jednom svjedoči 28. studenoga.¹⁴⁹

8. siječnja 1405. godine Arbusjanić svjedoči zajedno s klesarom Andrijom Jurjevim iz Dubrovnika,¹⁵⁰ a 25. ožujka ponovo sa slikarom Menegelom.¹⁵¹ Dana 18. svibnja težak Ivan Petrović prodaje, uz Nikolino odobrenje, zemljište u Cerodolu,¹⁵² 31. svibnja Arbusjanić svjedoči,¹⁵³ a 2. lipnja posuđuje marangonu Ivanu Vučinovu 90 libara.¹⁵⁴ 18. lipnja svjedoči u dokumentu u kojem je jedna od stranaka slikar Menegelo,¹⁵⁵ 5. srpnja svjedoči s marangonom Grgurom Galčićem,¹⁵⁶ a ponovo se kao svjedok javlja i 14. srpnja.¹⁵⁷

26. studenog iste godine obvezao se Nikola, zajedno s Franom Disinićem (Stravilo), razotkriti Crkvu Sv. Platona, malo je podići i ponovo pokriti crijepom, za 800 libara, koje su trebale biti isplaćene u četiri rate.¹⁵⁸

27. siječnja 1406. Arbusjanić daje u zakup neka zemljišta. U tom se dokumentu navodi kao protomajstor zadarske komune.¹⁵⁹ 15. veljače iste godine svjedoči zajedno s marangonom Alegretom Radikovim,¹⁶⁰ ponovo svjedoči 11.

¹³⁹ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B V, F 96, fol. 18'.

¹⁴⁰ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Finno, B I, F II/2, fol. 412.

¹⁴¹ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F VIII, fol. 301'.

¹⁴² PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Finno, B I, F II/3, fol. 428'.

¹⁴³ PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Finno, B I, F II/5, fol. 441.

¹⁴⁴ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/1, fol. 22'.

¹⁴⁵ E. H i l j e, "Gotičko slikarstvo u Zadru", u tisku; PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/1, fol. 33.

¹⁴⁶ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/1, fol. 37'.

¹⁴⁷ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/1, fol. 49'.

¹⁴⁸ PAZd, ZB, Iohannes de Trottis, B un, F II, fol. 20'.

¹⁴⁹ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F VIII, fol. 298'; Petrus de Serçana, B I, F I/9, fol. 288', 290; Petrus de Serçana, B V, F 99, fol. 3.

¹⁵⁰ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/2, fol. 76.

¹⁵¹ E. H i l j e, n. dj., 145; PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/2, fol. 89', B V, F II, nr. 49.

¹⁵² PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/3, fol. 102.

¹⁵³ PAZd, ZB, Iohannes de Trottis, B un, F I/2e, fol. 117.

¹⁵⁴ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/3, fol. 104.

¹⁵⁵ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/3, fol. 108.

¹⁵⁶ PAZd, ZB, Iohannes de Trottis, B un, F II, fol. 76'; Isto, F I/2i, fol. 129.

¹⁵⁷ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F IX/2, fol. 87.

¹⁵⁸ C. F i s k o v i ć, n. dj., str.42; PAZd, ZB, Iohannes de Trottis, B un, F I/2g, fol. 162'-163 (prilog br. 9).

¹⁵⁹ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B IV, F IV, fol. 137.

¹⁶⁰ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B IV, F IV, fol. 140.

svibnja¹⁶¹ i 20. kolovoza,¹⁶² a 19. studenoga spominje se njegov posjed u Ždrelcu na Pašmanu.¹⁶³

2. siječnja 1407. godine majstor se još jednom javlja kao svjedok,¹⁶⁴ 11. siječnja spominje se njegov posjed u Calopechu,¹⁶⁵ a 9-12. siječnja još jedan njegov posjed.¹⁶⁶ Dana 16. lipnja izabire ga Marica, žena marangona Grgura, za izvršitelja oporuke zajedno s Tomom Ostojinim,¹⁶⁷ 17. studenog još jednom svjedoči,¹⁶⁸ a ponovo se kao svjedok javlja 1. svibnja 1408. godine.¹⁶⁹

Još jednom kao svjedok javlja se Nikola 17. siječnja 1409. godine. U tom dokumentu još se uvijek navodi kao komunalni protomajstor.¹⁷⁰ Dana 4. veljače iste godine svjedoči zajedno s marangonom Grgurom Sturičićem.¹⁷¹

21. veljače 1410. godine obvezao se popraviti dio zidina Nina, i to kulu na istočnom ulazu, kulu na zapadnom ulazu u grad, te nastambe za stražare, uz naknadu od 300 libara.¹⁷²

Ponovo se kao svjedok javlja 15. veljače 1411. godine, 20. rujna iste godine posuđuje 200 libara vapnaru Jakovu Rozmaniću,¹⁷³ a 26. rujna spominje se njegova zemlja u Cerodolu.¹⁷⁴ S Jakovom Rozmanićem ponovo posluje 24. listopada,¹⁷⁵ a 28. prosinca Nikola, zajedno s Mišulom Scomafagla, marangonom Bilšom, Vlatkom Dragorbićem, marangonom Franulom Stravilo, zlatarom Donatom, marangonom Grgurom Sturičićem, krojačem Pripkom, te u ime Vlatka Granarića, kao oni koji su od kralja Ladislava dobili sva dobra pokojnog Damjana Nassis, što je kasnije potvrdila i venecijanska vlast, daju ribaru Tomi Koliću pola vrta.¹⁷⁶

27. siječnja 1412. godine spominje se Agnesina "bivša žena Dominika iz Karlobaga, sada žena Nikole Arbusjanića".¹⁷⁷ Dana 7. veljače majstor ponovo svjedoči,¹⁷⁸ 12. veljače još se jednom spominje njegova žena Agnesina,¹⁷⁹ a 22.

¹⁶¹ PAZd, ZB, Iohannes de Trottis, B un, F I/2d, fol. 83'.

¹⁶² PAZd, ZB, Iohannes de Trottis, B un, F I/2b, fol. 32'.

¹⁶³ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B V, F 104, fol. 5.

¹⁶⁴ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B V, F 104, fol. 14.

¹⁶⁵ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B I, F I/9, fol. 297.

¹⁶⁶ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B V, F 104, fol. 16'.

¹⁶⁷ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B VI, F I/1, fol. 10.

¹⁶⁸ PAZd, ZB, Iohannes de Trottis, B un, F II, fol. 97.

¹⁶⁹ PAZd, ZB, Petrus de Carbonibus, B un, F I, fol. 14.

¹⁷⁰ PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F X, fol. 25'.

¹⁷¹ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 83, fol. 1'.

¹⁷² I. Petricioli, "Osvrt na ninske građevne i umjetničke spomenike", *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 15-16, Zadar, 1969, str. 354; PAZd, ZB, Iohannes de Casulis, B un, F II/3, fol. 41' (prilog br. 10).

¹⁷³ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/3, fol. 107'.

¹⁷⁴ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/3, fol. 109.

¹⁷⁵ T. R a u k a r, n. dj., str. 238; PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B III, F XI, fol. 33.

¹⁷⁶ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/6, fol. 170.

¹⁷⁷ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/6, fol. 191.

¹⁷⁸ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/6, fol. 199.

¹⁷⁹ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/6, fol. 206.

veljače majstor sklapa trgovačku zajednicu s Pavlom Bontićem iz Šibenika.¹⁸⁰ 3. srpnja ponovo se javlja kao svjedok,¹⁸¹ 29. srpnja prodaje Kolan Skulčić iz Kukljice, uz njegovo odobrenje, zemljište u Banju,¹⁸² a još jednom majstor svjedoči 9. listopada.¹⁸³ Isti dan Nikola kupuje zemljište u Banju,¹⁸⁴ 26. studenoga posuđuje Kolanu Skulčiću 100 libara,¹⁸⁵ a isti dan i svjedoči.¹⁸⁶

Dana 3. travnja 1413. godine majstor isplaćuje dotu za svoju kćer Gagicu,¹⁸⁷ 24. lipnja svjedoči,¹⁸⁸ a 9. listopada daje u zakup zemljište u Cerodolu.¹⁸⁹ Dana 31. listopada posuđuje, zajedno s brijačem Pripkom, 30 dukata od Margarite Carnaruto,¹⁹⁰ 2. studenoga zajedno kupuju dio maslinika u Bibinju,¹⁹¹ a 17. studenog Nikola prima 300 libara od plemića Damjana Cipriano za popravak dviju kuća kod Crkve Sv. Stjepana.¹⁹² Ponovo se kao svjedok javlja 27. studenoga,¹⁹³ 30. studenoga posuđuje Radojku Drušiniću 322 libre,¹⁹⁴ a isti dan prodaje Ivanu Ostojinu 150 modija paške soli.¹⁹⁵

Dana 23. siječnja 1414. godine spominje se Arbusjanićev posjed u Bibinju,¹⁹⁶ a 12. ožujka iste godine majstor se obvezuje trgovcu tkaninama Nikoli Mihovilovu izraditi neki svod u Crkvi Sv. Katarine¹⁹⁷ po uzoru na onaj u Crkvi Sv. Krševana, te izraditi dva anđela, u roku od dva mjeseca. Nažalost, dokument je oštećen, pa se ne može utvrditi cijena, no izgleda da je iznosila 18 dukata.¹⁹⁸

29. kolovoza 1416. godine Nikola se spominje kao izvršitelj oporuke Fumije, udovice mesara Perasa,¹⁹⁹ 18. lipnja²⁰⁰ i 7. studenoga 1417. godine kao svjedok,²⁰¹ a 8. veljače 1418. godine obvezuje se Šimunu Detricu, zastupniku Kapele Sv. Šime, popraviti zvonik Crkve Sv. Marije Svećeničke, za 60 dukata.²⁰²

¹⁸⁰ T. R a u k a r, n. dj., str. 238; PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/7, fol. 214.

¹⁸¹ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F XII/1, fol. 16.

¹⁸² PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F XII/1, fol. 23.

¹⁸³ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F XII/1, fol. 32'.

¹⁸⁴ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F XII/1, fol. 33'.

¹⁸⁵ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 317'.

¹⁸⁶ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. oko 318'.

¹⁸⁷ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 377'-378'.

¹⁸⁸ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F XII/1, fol. 10.

¹⁸⁹ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 473'.

¹⁹⁰ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 488.

¹⁹¹ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 489'.

¹⁹² PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 496.

¹⁹³ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 500.

¹⁹⁴ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 500'.

¹⁹⁵ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 501.

¹⁹⁶ PAZd, ZB, Articutius de Rivignano, B III, F XII/2, fol. 63.

¹⁹⁷ U pitanju nije već spominjana crkva koju je gradio sam Nikola, nego crkva na novoj lokaciji Samostana Sv. Katarine.

¹⁹⁸ C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 42; PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 537' (prilog br. 11).

¹⁹⁹ PAZd, ZB, Iohannes de Casulis, B un, F IV/7, fol. 509.

²⁰⁰ PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B V, F 104, fol. 25.

²⁰¹ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F II, fol. 57.

²⁰² C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 42; PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F II, fol. 85' (prilog br. 12).

Dana 21. veljače 1419. godine Nikola svjedoči u ugovoru između Franula Stravila i njegova sina, zlatara Šimuna,²⁰³ 24. ožujka javlja se, zajedno s rečenim Franulom, kao sudac u sporu marangona Alegreta, kao izvršitelja oporuke marangona Grgura Sturičića, i Jakova zvanog Salamon, u vezi s nekim radom što ga je rečeni Grgur dijelom obavio,²⁰⁴ a 19. studenoga spominje se njegov posjed u Bibinju.²⁰⁵

30. rujna 1420. godine majstor se spominje kao zastupnik svećenika Dominika, plebana Crkve Sv. Marije Svećeničke,²⁰⁶ te još jednom 31. prosinca iste godine.²⁰⁷

3. ožujka 1421. godine Nikola poklanja svojoj kćeri Gapici posjed u Cerodolu,²⁰⁸ ponovo se spominje pri prodaji neke zemlje 5. svibnja (s oznakom "prothomagister"),²⁰⁹ a 1. veljače 1422. godine još se jednom spominje kao zastupnik svećenika Dominika.²¹⁰ 27. veljače iste godine još jednom svjedoči,²¹¹ 31. ožujka, kao zastupnik svećenika Dominika, unajmljuje kuću kod Crkve Sv. Marije Svećeničke klesaru Jacomellu iz Venecije,²¹² a 23. svibnja, kao prior Hospitala Sv. Martina izvan grada, daje u najam na 29 godina zidinu u blizini rečenog hospitala.²¹³

7. ožujka 1423. godine ponovo se spominje kao zastupnik svećenika Dominika,²¹⁴ 28. ožujka svjedoči u dokumentu kojim se graditelj Vidul Ivanov obvezuje sagraditi zvonik Crkve Sv. Marije Svećeničke.²¹⁵ a ponovo svjedoči 19. travnja iste godine.²¹⁶ 24. siječnja 1424. godine, kao zastupnik svećenika Dominika, prodaje marangonu Mihovilu Ljupkovu zidinu kod Crkve Sv. Dimitrija.²¹⁷ Još se jednom kao zastupnik svećenika Dominika Nikola javlja 19. ožujka iste godine.²¹⁸

Dana 3. studenoga 1424. godine Nikola Arbusjanić sastavlja oporuku, u kojoj određuje da bude pokopan u Crkvi Sv. Frane, kojoj ostavlja 50 libara. Dva svoja posjeda "ad Babas" ostavlja Bratovštini Sv. Jakova, a bratovštini marangona za popravak Kapele Sv. Marije ostavlja 25 libara.²¹⁹

7. prosinca iste godine majstor prodaje Šimunu Kožinu Benji solane na Pagu kod Crkve Sv. Eufemije za 200 dukata,²²⁰ a 8. ožujka 1425. godine spominje

²⁰³ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F II, fol. 179.

²⁰⁴ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F II, fol. 186.

²⁰⁵ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F II, fol. 255.

²⁰⁶ PAZd, ZB, Bartholomeus de Serçana, B un, F I/3, fol. 25'.

²⁰⁷ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/2, fol. 100'.

²⁰⁸ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/3, fol. 124'.

²⁰⁹ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/3, fol. 152.

²¹⁰ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/6, fol. 251.

²¹¹ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/6, fol. 258'.

²¹² PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/7, fol. 277.

²¹³ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/7, fol. 298.

²¹⁴ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/9, fol. 375'.

²¹⁵ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/9, fol. 388.

²¹⁶ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/10, fol. 395.

²¹⁷ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/12, fol. 481.

²¹⁸ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F III/12, fol. 498.

²¹⁹ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B VI, F I/9, fol. 242-243.

²²⁰ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B III, F IV/2, fol. 80.

se njegova kći Gapa i njena pokojna majka Marica (prva majstorova žena).²²¹ Nikola 8. lipnja izjavljuje da je dužan svom rođaku Damjanu zvanom Hrvatino 10 dukata,²²² a 11. lipnja ugovara, zajedno s Vidulom Ivanovim, rad na zvoniku Crkve Sv. Marije Svećeničke, za 50 dukata.²²³ 16. rujna majstor se još jednom javlja kao svjedok,²²⁴ a 28. rujna sljedeće godine spominje se njegova udovica Agnesina,²²⁵ dakle je majstor umro između 16. rujna 1425. i 28. rujna 1426. godine.

Ličnost i djelo

Nema sumnje da je Nikola Arbusjanić bio jedan od najistaknutijih zadarskih graditelja koncem 14. i početkom 15. stoljeća. Tijekom četrdesetogodišnje djelatnosti ostvario je brojna djela koja su zasigurno imala znatnog udjela u cjelokupnom procesu formiranja kasnogotičke fizionomije grada. Upravo začuđuje brojnost dokumenata u kojima se javlja, bilo kao stranka, bilo kao svjedok, po čemu je jedna od najfrekventnijih ličnosti u zadarskom bilježničkom arhivu 14. i 15. stoljeća uopće.

Vjerojatno se graditeljskom djelatnošću počeo baviti kao vrlo mlad majstor,²²⁶ no već tada toliko cijenjen i poznat da mu se povjeravaju vrlo opsežni i skupi radovi. Tijekom vremena Nikola postaje istaknuti pripadnik zadarskih graditeljskih krugova, te od 1406. do 1409. godine obnaša funkciju komunalnog protomajstora,²²⁷ a brojni dokumenti bilježe njegove veze s ostalim zadarskim graditeljima: Vukašinom Ivanuševim, Jurjem Ivanovim, protomajstorom Andrijom Desinom, Franulom Dišanovim Stravilom, Tomom Ostojinim, Stjepanom Petkovim (Petkovićem) Grisanićem, Valentom Radoslavovim, Ivanom Jurjevim Skanserom, Grgurom i Bilšom Bilšić, Mavrom Gušičevićem, Alegretom Radikovim, Ivanom Bedričevićem, Ivanom Vučinovim, Grgurom Sturičićem, te Vidulom Ivanovim, No osim s graditeljima, Nikola je održavao veze i s djelatnicima poput slikara Menegela Ivanova de Canali i zlatara Franje iz Milana, a osobito s klesarima (kamenarima): Jadrcem Juričevićem (Andrijom Jurjevim), Petrom Nikoletovim i Jacomellom iz Venecije, te vapnarom Jakovom Rozmanićem.²²⁸ Također je zabilježeno da je u svojoj radionici odgojio četiri učenika: Fabijana Beloševa iz Sane, Petra Jadrolova iz Like, Vukšu Vitalova iz Jasenića i Šimuna Greškova. Što se pak tiče društvene (i političke) aktivnosti unutar grada, pored podatka da je bio komunalni protomajstor, bilježimo da je

²²¹ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B III, F IV/3, fol. 104'.

²²² PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B III, F IV/4, fol. 134-134'.

²²³ C. F i s k o v i ć, n. dj., str. 42; PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B III, F IV/4, fol.

137 (prilog br. 13).

²²⁴ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B III, F IV/4, fol. 158.

²²⁵ PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B III, F IV/7, fol. 254.

²²⁶ Za Nikolu se u tri dokumenta, od čega su dva graditeljski ugovori, navodi da je odijeljen od svog oca. No izgleda da u odnosima s ocem nešto nije bilo u redu. Naime, osamostaljenje sinova postupak je koji se obično regulira direktnim ugovorom između oca i sina, a u Nikolinu je slučaju odluku o tome donijelo Tajno vijeće.

²²⁷ Opširnije o funkciji protomajstora vidi u E. H i l j e, n. dj., 15.

²²⁸ O djelatnosti navedenih majstora vidi u N. K l a i ć - I. P e t r i c i o l i, n. dj.

Arbusjanić bio prior Hospitala Sv. Martina, te, kao i neki drugi zanatlije, istaknuti privrženik Ladislavove stranke u vrijeme političkih previranja početkom 15. stoljeća.

Dakako, najvažniji su ipak podaci o njegovoj graditeljskoj djelatnosti, koji otkrivaju da je Nikola bio jedan od najzaposlenijih graditelja stambenih zgrada, i to onih najraskošnijih - plemićkih palača (Butka Kurjakovića u Smilcima, Fumije Matafar, Bartula Cipriana, trgovca tkaninama Mihovila, Markete Matafar, Damjana Cipriana), no poduzimao je najrazličitije graditeljske poslove: gradnju konačišta, skladišta za sol, kuća u Kaštelu Sv. Mihovila, dijela zidina sa stražarskim kućicama u Ninu, zvonika Crkve Sv. Marije Svećeničke, krova Crkve Sv. Platona, te čitave Crkve Sv. Katarine. Poseban pak segment njegove djelatnosti predstavljaju čisto drvodjelski i drvorezbarski poslovi: korska sjedala u Crkvi Sv. Katarine, svod Crkve Sv. Stjepana, svod u kapeli u Crkvi Sv. Katarine s rezbarenim likovima anđela, te ormari u Samostanu Sv. Platona.

Po svemu navedenom, može se zaključiti da je Nikola Arbusjanić bio pravi marangon, to jest graditelj koji se osobito isticao u gradnji drvom.²²⁹ Naime, u vrijeme kasnoga srednjeg vijeka, osobito se stambene zgrade rade kombinacijom kamena i drva, pri čemu se od kamena (kamenog zida) radi vanjska ljuska zgrade, a gotovo sva unutarnja artikulacija prostora izvodi se u drvu. Jasno je da se Nikola bavio i gradnjem u kamenu, no u obradu kamena se nije upuštao, nego ga je već obrađenog dobavljač od kamenara.

Nažalost, dokumentirani Arbusjanićevi radovi mahom su propali (ili se ne mogu sa sigurnošću identificirati), pa možemo tek nagađati o vještini s kojom ih je izvodio, no navedeni dokumenti svjedoče o značenju uloge što ju je odigrao u procesu oblikovanja fizionomije kasnosrednjovjekovnog Zadra.

PRILOZI

1.

30. ožujka 1385. godine: Nikola Mihovilov obvezuje se vojvodi Butku Budislavovu Kurjakoviću sagraditi kuću u Smilcu.

Die penultimo mensis marcii. Iadre, sub Logia magna comunis, presentibus ser Dobrulo quondam ser Grisogoni de Begna et ser Simone filio ser Miche de Rosa testibus.

Magnificus dominus comes Butcus quondam domini comitis Budislavi de Churiaca ex parte una et Nicola marangonus filius Micouilli habitator Iadre, asserens se esse sui iuris et per se facere facta sua, ex altera ad pacta infrascripta ad inuicem comes Thomas peruenerunt videlicet quod ipse Nicola promisit et se obligauit supradicto domino comiti Butco facere eidem vniam domum de muro et de lignamine copertam tabulis, altam, longam et laboratam et magnam in Smilci quanta est longa et magna medietas domus quem est in dicto loco Smilci quam ipse dominus comes Butcus et eius frater dominus comes Thomas habunt pro medietate omni eorum nepotibus usque ad tres annos proxime uenturis omnibus ipsius Nicole sumptibus et expensis exceptis infrascriptis que dare et facere promisit dictus dominus comes Butcus prout inferius declaratur. Et hoc ideo quia dictus dominus comes Butcus promisit et se obligauit dicto Nicole dare eidem totum lignamen oportunum pro ipsa tota

²²⁹ Za razliku od graditelja koji se označavaju kao "lapicide", te grade isključivo u kamenu.

domo, harenam et calcem necessariam et facere suis expensis foueam pro qua esse debeat fundamentum dicte domus (reliquas - prekriženo). Et pro eius salario et labore ducatos septingentos boni et puri auri et iusti ponderis, quos ipse dominus comes Butcus quecumque ipse Nicola laborare incepit circa ipsam domum deponere debeat penes guardianum Monasterii Sancte Marie de Turre (?), ex quibus ducatis nichilo ipse Nicola recipere possit pro soluendo manualibus et alias expensas oportunas circa facturam dicte domus quotienscumque (?) fuerit oportunum. Reliquas autem omnes expensas ut preferitur ipse Nicola de suo proprio facere (jedna riječ nečitka). Que omnia dicte partes promiserunt sibi iniucem attendere sub pena quarti et obligacione omnium suorum bonorum et cetera. Et uoluerunt de premissis facere duo publica instrumenta et cetera.

(autograf:) *Ego Gregorius de Čadulinis.*

Cassum qualiter positum in libro magno.

(PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B IV, F I, fol. 150'-151.)

2.

13. listopada 1390. godine: Nikola Mihovilov obvezuje se Augustinu de Bite dovršiti konačište u dvorištu njegove kuće.

Supradictus Nicolaus marangonus promisit et se obligauit supradicto ser Augustino percomplere eidem ser Augustino vnum ipsius ser Augustini hospitium quod est de nouo inceptum fabricari in curte domus habitationis ipsius ser Augustini omnibus ipsius Nicolai a manibus et scallis si oportunis fuerint sumptibus et expensis, dante ipso ser Augustino lapides, cementum, clauos, trabes, tabulas et omnia alia oportuna, videlicet facere in eidem hospicio duo palineta (!) videlicet primum salicatum planchetis cum vno camino seu epicasterio cum sua nappa in eo et secundum palinetum cum terratica super qua terratica promisit (jedna riječ nečitka) in tamen (?) elleuare quantum fuerit oportunum et super ea facere coop(er)turam cum tabulis et cuppis vsque ad festum Pasce Resurrectionis dominice proxime uenturum. Et hoc ideo quia dictus ser Augustinus promisit eidem Nicolao dare pro eius labore pro premissa ducatos viginti sex auri in auro. Que omnia supradicta dicte partes promiserunt sibi iniucem attendere sub pena quarti et obligacione hinc inde omnium suorum bonorum et cetera. Qui Nicolaus fuit confessus se habuisse a supradicto ser Augustino pro completa solutione omnium premissorum ducatos viginti sex auri in auro. Renuntians et cetera.

(autograf:) *Ego Benedictus Galelis.*

MCCCLXXXI, indictione et die proxime scriptis, ac testibus presentibus, cassus fuit proximum scriptum instrumentum de mandato supradicti ser Augustini.

(in margine:) *Ser Benedictus de Gallelis examinador.*

(PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F V, fol. 43.)

3.

13. studenoga 1390. godine: Nikola Arbusjanić obvezuje se pregraditi skladište za sol na Pagu.

I Christi nomine amen. Anno Eiusdem millessimo trecentesimo nonagesimo, indictione quartadecima, die terciodecimo mensis nouembris, regnante serenissimo principe et domino nostro domino Sigismundo, Dei gratia inclito rege Hungarie, Dalmatie et Crohatie et cetera ac Brandenburgensi marchione, temporeque reuerendi in Christo patris et domini domini Petri de Mactafaris Dei et apostolice sedis gratia archiepiscopei ladrensis nec non magnifici viri domini Stephani Laccouch rengni (!) Hungarie comitis palatini et ciuitatis ladre comitis honorandi. Magister Nicola Arbusjanich de ladra marangonus se et sua bona principaliter obligando promisit et conuenit per se suosque heredes et successores nobili viro ser Petro de Nassis quondam Zoilli et protomagistro Andree de ladra comissariis comissario nomine quondam ser Cressii de Ciualellis facere, fabricare seu murare vnum magaçenum dicte comissarie positum in Pago in suos confines hoc modo videlicet: dictum magaçenum a tribus

partibus scilicet trauersa, borea et siroccho parietes qui nunc sunt destruere et destruentis (?) ipsas tres parietes a fundamentis bonis reficere, construere et fabricare nouiter usque ad sumum dicti magazeni siue tectum omnibus et singulis expensis suis scilicet ipsius magistri Nicole videlicet lapidibus, calcina, lignamine, ferris, cuppis et omnibus aliis necessariis (ita et -prekriženo) ad vsum et consuetudine boni magistri ita et taliter quod ab omnibus boniis et expertis magistris valeat approbari bene et sufficienter dictum magazenum esse in qualibet parte sui perfectum laboratum et constructum et copertum cuppis usque ad festum Sancti Michaelis de mense septembris proxime futuri. Et hoc pro pretio et nomine pretii et mercede sua laborantium et manualium et omnium predictorum rerum necessariorum pro dicto laborerio mille et septingenta quinquaginta librarum denariorum paruorum de quo quidem pretio predictus magister Nicola in presentia mei notarii et testium infrascriptorum confessus et contentus fuit penes se habuisse et recepisse a predicto protomagistro Andrea mille libras /libras/ denariorum paruorum exceptis quod dicere posset dictas mille libras non habuiss, non receptis (jedna riječ nečitka) et omni alii legum, auxilio et fauori omnio (jedna riječ nečitka) dicitur magister Nicola (jedna riječ nečitka). Residuum uero dicti pretii supra septingentas et quinquaginta libras predicti ser Petrus et protomagister Andreas dicitis nominibus promiserunt et conuenerunt eidem magistro Nicole sollempni stipulatione dare, soluere et numerare cum effectu et operis complemento usque ad dictum terminum Sancti Michaelis proxime futurum (videlicet -prekriženo) uel ante supra finito dicto laborerio et non ante. Que omnia et singula suprascripta et infrascripta predicte partes vicisim sibi vna pars alteri et alia alteri ad iniucem sollempnibus stipulationibus hinc inde interuenientibus promiserunt et conuenerunt rata, grata et firma habere et tenere adtendere (!) (et se -prekriženo) et obseruare perpetuo et in nullo contrafacere uel venire aliqua ratione uel causa aut ingenio sub pena quarti supradicti pretii et obligatione bonorum dicti magistri Nicole et dicte commissarie, cum reflectione dampnorum et expensarum litis et extra. Qua pena soluta uel non nichilominus presens contractus firmus persistat cum eis adiectione pena et bonorum obligatione. Actum ladre (presentibus -prekriženo) ante Logiiam magnam, presentibus magistro Andrea quondam Dissicci et magistro Bartolo marangono quondam Michaelis de ladra testibus et aliis ad hec habitis et uocatis.

(PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F I/4, fol. 42; T. R a u k a r, Zadar u XV stoljeću, Zagreb, 1977, str. 237.)

4.

19. svibnja 1391. godine: Nikola Mihovilov obvezuje se Pelegrini Grisogono nadograditi crkvu Samostana Sv. Katarine te izraditi korska sjedala i oltar za rečenu crkvu.

Die XVIII° mensis maii, ladre, in confinio Sancte Anastasie in domo habitationis infrascripto domine Pelegrine, presentibus Martino quondam Iuanni marangono et Georgio marangono filio Gostisse ambobus habitatoribus ladre testibus et aliis.

Nicolaus marangonus filius Micouilli sartoris ciuis et habitator ladre asserens se esse hominem sui iuris et non sub potestate paterna, promisit et se obligauit domine Pelegrine de Saladinis relicte quondam ser Francisci de Grisogonis nobili ciui ladre facere et laborare eidem laboreria infrascripta videlicet facere eidem vnam ecclesiam in ciuitate ladra in confinio Bebarum quam in opere (?) debeat iuxta murum ecclesie Monasterii Sancte Catarine de ladra nouiter fundati per ipsam dominam Pelegrinam et protendere ab ipso muro uersus trauersam per longitudinem pedum viginti duorum faciendos muros duos videlicet ab vtraque parte videlicet sirocali et boreali murum vnum longitudinis suprascripte et ipsos muros facere altitudinis pedum sexdecim super quibus muris facere debeat uolutionem seu uoltam de lapidibus et muro et facere grondalia seu scilicidia de lapidibus videlicet planchis et ipsam uolutionem sic factam coperire cupis. Et murum dicte ecclesie Monasterii Sancte Catarine iuxta quem dictos muros dicte ecclesie facere debet aperire debeat de vno muro ad alterum prout fabricati sunt videlicet a muro sirocali usque ad murum borealem et econuerso et super ipso muro sic aperto facere arcum vnum et concludere muros ipsos tantum quantum oportuerit ita que ultra dictos muros fieri possit et

debeat vna cuua pro altari Sancte Catarine altitudinis et latitudinis oportune cum uolutione de lapidibus et muro et cupis cooperta prout ordinauerit prothomagister (prazno) pro qua cuua ipsi Nicolao solui debeat prout ipse prothomagister duxerit ordinandum per dominam Pelegrinam predictam. Item facere debeat in ipsa ecclesia fenestras tres (jedna riječ nečitka), vnam ad cuuam et vnam ex parte boreali et reliquam terciam fenestram ex parte sirocali, altitudinis, longitudinis et forme per supradictum prothomagistrum ordinandas. Item facere portas duas, vnam videlicet paruam quadram ex parte sirocali in nouo muro dicte ecclesie fabricando et alteram portam magnam et spaciosam in frontali muri ueteris ubi nunc est dicta Ecclesia Sancte Catarine videlicet uel in loco ubi nunc est uel ubi sibi in dicto frontali sirocali fuerit ordinatum. Item quod dictos muros novos omnes fabricandos et murum ueterum dicte Ecclesie Sancte Catarine ubi nunc est ipsa ecclesia sufermare debeat inter et extra sic quod predicta bene stent (?) arbitrio boni uiri. Item facere vnum campanile de vno muro in quo stare possint campane due ubi dicte domine Pelegrine uisum fuerit et eius altitudinis de qua ipsi domine Pelegrine uisum fuerit, predicta faciendo de lignis, tabulis, calce, lapidibus, feramentis, manualibus et expensis omnibus oportunis. Item facere vnum chorum de lignamine in ecclesia supradicta ueteri prout dicto prothomagistro uisum fuerit pro quo coro dicta domina Pelegrina clauos dare teneatur et omnia lignamina oportuna. Item facere debeat vnum altare in dicta cuua pro quo dicta domina Pelegrina plancam dare teneatur. Et hoc ideo quia dicta domina Pelegrina promisit et se obligauit eidem magistro Nicolao dare eidem pro premissis laboreris ut prescriptum est ducatos trecentos auri excepta duntaxat cuua predicta que ut prefertur taxanda maneat dicti prothomagistri iudicio que non comprehendatur in predictis videlicet ducatos centum auri ad presens et reliquos ducatos ducentos dicto medio opere percompleto. Que omnia supradicta dicte partes promiserunt sibi inuicem attendere sub pena quarti et obligatione omnium suorum bonorum et cetera. Qui Nicolaus fuit confessus se habuisse a supradicta domina Pelegrina pro interesse solutionis dicte prime page, renuntians et cetera, ducatos centum auri et cetera.

(autograf:) *Ego Anthonius de Grissogonis.*

(in margine:) *MCCCLXXXI, indictione XV^a, die XXVII°, mensis octubris, ladre, in Platea magna comunis, presentibus ser Iohanne de Soppe et ser Bartolo de Milano nobilibus ciuibus ladre testibus et aliis. Nicolaus marangonus hic scriptus fuit confessus se habuisse a domina Pelegrina hic scripta pro parte solutionis contentorum in presenti instrumento ducatos ducentos auri in auro. Renuntians et cetera.*

(PAZd, ZB, Articutus de Rivignano, B II, F VI, fol. 13-13'.)

5.

28. siječnja 1400. godine: Nikola Arbusjanić obezueje se izraditi dva ormara za Samostan Sv. Platona.

In Christi nomine amen. Anno incarnationis Eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo nono, indictione octaua, die vigesimo octauo mensis ianuarii, regnante serenissimo principe et nostro domino domino Sigismundo, Dei gracia inclito rege Hungarie, Dabnatie, Chroatie et cetera ac Brandenburgensi marchione et cetera, comitatu ladre comite vacante. Magister Nicolaus Arbusianich marangonus de ladra promisit et se obligauit religioso viro domino fratri Tonne de ordine fratrum predicatorum Sancti Platonis de ladra nunc lectori in dicto ordine facere, laborare, erigere, construere et edificare duo armaria de lignaminibus cum uno banco a sedendo in sacristia Ecclesie Sancti Platonis de ladra ordinis predicatorum secundum pacta et conuentiones facta, specificata et nominata in duabus cedulis, vnam quarum tenet ipse frater Thomas et aliam tenet ipse magister Nicolaus Arbusianich, que scripte sunt manu mei Vannis notarii infrascripti, de bono et fino lignamine et bonis et optimis laboreris lignaminum, feramentorum, raminis, stagni et omuium aliorum secundum quod in dictis cedulis continetur cum omnibus et singulis magisteriis, laboribus, sumptibus et expensis ipsius magistri Nicolai tam lignaminis quam feramentorum, serraminum, stagni, plumbi, raminis et omnium alium rerum necessarium facientium pro dicto laborerio prout in dictis cedulis continetur et hoc usque ad sex menses proxime futuros. Et hoc pro laborerio et mercede ac magisterio, lignamine, ferramentis et omnibus aliis

necessariis cetnum ducatorum auri in auro, videlicet quinquaginta ducatos debet et tenetur ac promixit dominus frater Tomas dare et soluere nunc et de presenti dicto magistro Nicolao et aliam medietatem in fine et expeditione dicti laborerij dare promisit. Que omnia et singula promiserunt predictae partes ad inuicem obseruare sub pena quarti et obligatione bonorum contrafacientis cum refectione dampnorum et expensarum ac interesse letis et extra, et cum pacto quo credatur in consciencia dicti magistri Nicolai si dictum laborerium caperet ultra dictam quantitatem centum ducatorum debeat addere ipsi frater Tomas et dare dicto magistro Nicolao usque ad quantitatem decem ducatorum. Et sic si ... si non caperet tantam quantitatem centum ducatorum quod in consciencia et fide dicti magistri Nicolai sit reficere et restituere dicto fratri Tome vsque ad quantitatem decem ducatorum auri. Et supradicta pena soluta uel non semper rato manente contractu.

Actum Iadre in cancellaria inferiori, presentibus ser Cosu de Begna nobile ciue Iadre et magistro Zanobio pillipario quondam Francisci de Florentia habitatore Iadre testibus et aliis ad hec habitis et vocatis.

MCCCCII, indictione X, die XII mensis aprilis, presentibus ser Articutio Dominici de Rivignano et ser Paulo de Carnarutis testibus. Predictus Nicola Arusianich fuit confessus habuisse a supradicto fratre Tomasio de dictis centum ducatis ducatos quinquaginta auri pro parte dicti precii.

MCCCCIII, indictione XV, die XXVIII mensis decembris, presentibus magistro Zannobio pillipario, Iohane Veraicich et Paulo Ciuictirouich (?) habitatoribus Iadre testibus. Magister Nicolaus Arbusianich marangonus fuit sponte confessus et contentus penes se habuisse et recepisse a fratre Tomaxio infrascripto pro infrascripto laborerio contento infrascripto contractu in una ducatos quinquaginta auri et in alia manu libras ducatas p ... in totam.

Actum Iadre in cancellaria inferiori.

(autograf:) Ego Tarabatus de Georgiis iudex examinador.

MCCCCVII, die III maii, presentibus magistro Martino de Recanato et Matheo speciaro testibus et cetera. Cassus fuit dictus contractus de voluntate dictarum partium per me Theodorum de Prandino notarium iuratum Iadre cui commisse sunt dicte scripture.

(PAZd, Arhiv Samostana Sv. Dominika, nr. 2177; PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, II/1, fol. 140'; I. P e t r i c i o l i, Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike, Zagreb 1972, str. 120.)

6.

26. travnja 1400. godine: Nikola Arbusjanić obvezuje se sagraditi dvije kuće i dvanaest kućica unutar tvrđave Sv. Mihovila na Ugljanu.

M^oCCCC^o, indictione VIII, die XXVI mensis aprilis. Actum Iadre in contrata Sancti Stefani, presentibus Raduco marinario quondam Pauli de Segna habitatore Iadre et Zanino piscatore quondam Andree de Iadra testibus, vocatis et rogatis et aliis.

Viri nobiles domini Cressius Raynerii de Varicassis, Blaxius de Soppe et Iohannes quondam Dominici de Nassis honorabiles rectores ciuitatis Iadre et Magiolus de Fanfogna et Tomas de Petriço procuratores comunis Iadre uice et nomine comunis Iadre et uigore partis capte in Consilio maiori et generali ciuitatis Iadre in millesimo et indictione premissis, die (prazno) ex una parte et Nicolaus Arbusianich marangonus de Iadra ex altera parte talia pacta et conuentiones cum pactis, modis et conditionibus infrascriptis ad inuicem contraxerunt videlicet quod dictus Nicolaus teneatur et debeat laborare, hedicare et murare in castro Sancti Micaelis comunis Iadre duas domos pro duobus capitaneis cum duobus cameris et duobus caminis et copertas cuppis in calcina (cum) portis, fenestris et omnibus aliis necessariis unam nouam domum ex opposito porte dicti castri et aliam prope furnum ex parte boreali. Item duodecim domunculas de muro pro famulis bipartitas de muro cum copertis de cuppis in calcina cum portis, fenestris et aliis neccessariis, fumariis et una lecteria videlicet unam pro qualibet earum et hoc infra tres menses proxime futuros. Et hoc pro pretio nonaginta ducatorum auri ad ratione libras LXXXX pro qualibet ducato, quod precium ducatorum domini rectores et procuratores promiserunt ei dare siue dari facere de denariis comunis Iadre hinc ad festum Sancti Micaelis qui de mense septembris proxime

futuro. Item quod dicti domini rectores et procuratores teneantur et debeant dare dicto Nicolao pro dicto laborerio faciendis lapides, calcinam, sablonum, tabulas, cuppas, acutos (?), manuales et omnia et singula neccessaria ad dictum laborerium ita quod dictus Nicolaus nil ponere teneatur in dicto laborerio non solummodo laborem suum et manuum suum. Promittentes et sub pena quarti et cetera, et refectione et cetera, et obligatione et cetera.

(autograf:) *Ego Marcus de Girardo.*

(PAZd, ZB, Petrus de Serçana, B IV, F 84, fol. 13'; I. Petricioli, "Tri srednjovjekovna dokumenta o radovima na kaštelu sv. Mihovila na Ugljanu", *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 26(13), Zadar, 1987, str. 175-176.)

7.

27. ožujka 1402. godine: Nikola Arbusjanić obvezuje se načiniti drveni svod nad glavnim brodom Crkve Sv. Stjepana po uzoru na onaj u Katedrali.

Millesimo CCCC^oIII^o, indictione X^a, die XXVII° mensis martii, presentibus suprascriptis testibus. Magister Nicola Arbusianich marangonus de ladra promisit et se obligavit per se et suos heredes domino presbitero Mactheo plebano Ecclesie Sancti Stephani de ladra ibidem presenti, stipulanti et recipienti pro dicta sua Ecclesia Sancti Stephani de ladra facere, fabricare, herigere et laborare vnam voltam siue suffictam rotundam siue archiuoltam supus tectum dicte Ecclesie Sancti Stephani infra columpnas per medium dicte ecclesie incipiendo ab altare mangno (!) dicte ecclesie recto tranite usque ad murum borealem dicte ecclesie Sancti Stephani vbi est rosa. Quam quadem voltam seu suffictam debet tenere ac promixit facere ad istar et similitudinem volte seu sufficte Sancte Anastasie maioris dicte ciuitatis ladre, cum bonis et sufficientibus cangnolibus et trabis de albedo et cum cantanis (?) de robore videlicet parium quinque sub quolibet pagliolo segaticiorum et de bonis et sufficientibus segaticis de albedo nouis et non subbogliis (?) nec terlatiis politis cum cantinellis albis sub cangnolibus et cangnoli debent esse laborati ad foleas ad modum illorum qui sunt in dicta Ecclesia Sancte Anastasie. Et hoc omnibus et singulis expensis et laboreribus dicti magistri Nicole videlicet lignaminibus, ferris et magisteriis ac opere ipsius magistri Nicole. Quod laborerium debent et tenetur bene facere et bene laborare et operare ad vsum et consuetudinem boni et sufficientis magistri. Quod laborerium debet et tenetur dare expeditum vsque ad vnum annum proxime futurum hodie incipiendi et ut sequetur finiendi. Et hoc pro precio mercede, laborerio, lignamine, ferramentis et magisterio et expensis mille et centum librarum denariorum paruorum, de quo quidem precio predictus magister Nicola Arbusianich fuit sponte confessus et contentus penes se habuisse et integraliter recepisse a dicto domino Mactheo plebano libras septingentas denariorum paruorum. Residium vero dicti precii predictus dominus plebanus promixit dare et soluere dicto magistro Nicole finito dicto laborerio. Que omnia promixerunt ad inuice obseruare sub pena quarti et cetera, et obligatione bonorum contrafacientis. Actum ladre in cancellaria superiori, presentibus suprascriptis testibus.

(autograf:) *Ego Michael de Soppe procurator comunis.*

(in margine:) *M^oCCCC^oIII^o, indictione XI, die penultimo mensis augusti, presentibus Draghicchio quondam Iohannis famulo domini Lodouici de Mactafaris et Petro Zoccolich de ladra testibus, et ser Zuuolo de Fera examinatore. Cassus et cancellatus fuit predictus contractus de mandato et voluntate predictorum domini plebani et magistri Nicole pro eo quia confessi fuerunt dictum laborerium fuisse et esse factum et expeditum et sibi magistro Nicole fuisse et esse integraliter solutum et satisfactum de dictis mille et centum librarum iam (?) cassus et cancellatus.*

(PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 276'; G. B e r s a, "Per la storia delle chiese di Zara (Appunti), Il Duomo", *Atti III-IV*, 1934, str. 54.)

8.

21. veljače 1403. godine: Nikola Arbusjanić obvezuje se Marketi, udovici Marina Matafara, raditi na njenoj palači kod Crkve Sv. Platona.

Millesimo CCCC^oII^o, indictione XI, die XXI mensis february, presentibus presbitero Michaelae plebano Sancti Michaelis et Marco de Ciualetis Antonio Alegrcti et Barulo quondam ser Marini de Ginano testibus.

Domina Marghecta relicta quondam ser Marini de Mactafaris nobilis ciuis ladre ex una parte et magister Nicolaus Arbusianich marangonus ex alia parte ad talia pacta et conuentiones deuenerunt insimul videlicet quia predictus magister Nicolaus promixit et conuenit eidem domine Marchecte laborare et tegere suam muraleam siue palactium continentem et se (jedna riječ nečitka) aderente domui sui prope Sanctum Platonem videlicet (videlicet - prekriženo) facere duo pauimenta in dicta muralea et desuper tectum coperire. Et de omnibus et singulis trabis, quadricis, tabulis, ferramentis, calcina (et omnibus - prekriženo), cuppis et omnibus et singulis necessariis predicto laborerio et magistrantiis usque ad festum Sancti Michaelis de mense septembris proxime futurum (Et hoc pro p - prekriženo) debet ac promixit dictum laborerium expeditum dare, sufficienter ad vsum boni magistri et in quoquina facere vnum caminum et vnum aliun in camera. Et hoc pro pretio et nomine pretii et mercede pro toto dicto laborerio, lignamine, cuppis, lapidibus, calcina, ferramentis et omnibus necessariis ipsi laborerio nonigentiarum librarum denariorum paruorum de quo quadem pretio predictus magister Nicolaus fuit confessus et contentus penes se habuisse et recepisse a dicta domina Marghecta (ducatos auri in auro quingentas, centum - prekriženo) libras quingentas paruorum et reliquitatem (?) dicti pretii promixit eidem magistro Nicolao dare et soluere in dicto laborerio ad omnem petitionem ipsius magistri Nicolai. Promicentetes (!) predicta obseruare ad inuicem sub pena quarti dicti pretii et obligatione bonorum contrafatiensis cum refectione dapnorum et expensarum ac interesse litis et extra, qua soluta uel non semper rata manente contractu. Actum ladre in domo dicte domine Marchecte.

(autograf:) *Ego Grisogonus de Crisaua examinador.*

(in margine:) *Pacta inter dominam Marghectam relictam ser Marini de Mactafaris et magistrum Nicolam Arbusianich marangonum.*

M^oCCCCseptimo, indictione XV^a, die secundo mensis augusti, presentibus ser Iohanne de Nassis et ser Andrea de Grisogonis nobilibus ciuibus ladre testibus, cassus fuit dictus contractus voluntate dicte donne Marchete et magistri Nicole Arbusianich per me Theodorum de Prandino cui (?) ymisce (?) sunt dicte notes dicti ser Vannis.

(PAZd, ZB, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 351'; C. F i s k o v i ć, *Zadarski sredovječni majstori*, Split, 1959, str. 150-151.)

9.

26. studenoga 1405. godine: Nikola Arbusjanić i Frane Disinić obvezuju se skinuti krov Crkve Sv. Platona, malo je podići i ponovo pokriti crijepom.

Die XXVI mensis nouembris.

Magister Nicolaus Arbosanich nec non Franciscus quondam Disinich marangoni ciues ladre ambo insolidi (?) per se et suos heredes et successores se obligauerunt et promiserunt venerabilibus viris dominis fratribus Thomasio vicario, Martino priori et fratribus Filipo et Necole sindicis ipsius monasterii et multis aliis fratribus conuentus Ecclesie Sancti Platonis fratrum predicatorum de ladra congregatis in cimiterio dicte ecclesie ad sonum campanelle more solitum et representantibus totum capitulum et conuentum ipsius ecclesie, boni (?), stipulanti et recipienti nomine et vice dictorum monasterii et conuenius et diligenter discoperire totam et integram copertam Ecclesie Sancti Platonis de ladra, et lignamine necessaria (dicte - prekriženo) coperture dicte ecclesie super culmen ipsius ecclesie ponere et bene ac diligenter aptare vbi necesse fuerit, et vetus eleuare, et alibus ubi fuerit oportunum

reponere et reaptare et postea bene et diligenter dictam ecclesiam coperire de planchis terre cocte, ita et taliter quod nullatam (?) transpluat omnibus ipsius ecclesie et conuentus sumptibus et expensis videlicet de planchis, lignamine, asidibus et agudis et aliis necessariis circa dictam coperturam et aptationem ipsius ecclesie faciendo, saluos de maysterio ipsorum magistrorum et omnibus aliis manualiis et expensarum pro oris ipsorum magistrorum et omnium suorum manualium, hoc pacto adito inter ipsas partes et solemnem stipulationem firmato videlicet quod si dicta ecclesia defectu ipsorum magistrorum infra annos quinque proxime futuros transplueret aut lignamina non forent bene aptata et posita in opera, ita quod malestarent dicti magistri teneantur omnibus eorum expensis reaptare. Que quidem omnia suprascripta promiserunt ipsi magistri Nicolaus et Franciscus marangoni faciet et adimpleat a die prima marci proxime futura hinc ad vnum annum proxime futurum, dum tamen ipsi domini fratres dent ipsis magistris omnia necessaria circa dictum (?) opus et faciendo sub pena quarti stipulationem promissae et cetera. Et hoc quia in contro (?) idem domini fratres promiserunt et se obligauerunt nomine et vice tocuis dicti conuenti dare et soluere ipsis magistris Nicolao et Francisco marangonis pro eorum labore et magisterio libras octingentas paruorum terminis infrascriptis videlicet libras ducentas in inceptione operis, ducentas (hinc - prekriženo) a dicta inceptione hinc ad tres menses proxime venturos, ducentas hinc ad alios tres menses perseuerandis semper in opere et reliquis ducentas in complemento tocuis operis fiende in dicta ecclesia. Que quidem omnia et singula scripta predictae partes promiserunt ad inuicem sibi vna pars alteri et altera alteri attendere et obseruare et non contrafacere vel venire aliqua causa vel ingenio de iure, de facto vel ingenio sub pena predicta. Ad plenum et cetera. Actum ladre in dicta ecclesia, presentibus ser Georgio de Rosa nobile ciue ladre et Gregorio Merganich eciam ciue ladre testibus, vocatis et rogatis et aliis.

(autograf:) *Ego Paulus de Begna iudex examinador.*

(in margine:) *Publicata semel dictis magistris per me Theodorum.*

(HAZd, ZB, Iohannes de Trotis, B un, F I/2g, fol. 162-163; A. T e j a,

"Aspetti della vita economica di Zara dal 1289-1409", *La Rivista Dalmatica*, 22, fasc. 3, str. 109.)

10.

21. veljače 1410. godine: Nikola Arbusjanić obvezuje se popraviti zidine Nina.

M^oCCCCVIII, die XXI mensis februarii.

Magnifici domini domini Leonardus Mocenico et Franciscus Micael pro ducali dominio Venetiarum in ciuitate ladre honorandi prouisoires conduxerunt magistrum Nicolam Arbuscianich marangonum qui debeat in ciuitate None infrascripta laboreria facere. Et primo debeat laborari super turri que respondet itineri quo itur ad partes Vngarie et ipsam turrim cingere circum circa corona forti de lignamine ad defensionem dicte turris et etiam turri culnum facere cuppis cohoptum et scalas nouas, intus facere mansiones pro hominum seu custodium habitatione et de subtili facere stecatum vnum simile illi quod est ante portam terre firme ciuitatis ladre. Item simile laborerium facere debeat in turri et super turri que respiciet uiam qua itur ladram cum simili girlanda, cubno, mansionibus, scalis et stehato de subtili. Item et tercio laborem simile facere debeat in turri ubi steterunt Veronenses cirlanda (!), culmo et mansionibus et scalis in circa rastellum non expedit. Et debet similiter facere super muris domunculas (prazno) pro custodibus murorum. Et in hoc debet ponere magistranciam cum manualibus qui erunt suis expensis et salario, ipsis dominis dando eidem magistro assides, cuppos, clauos et alia ferramenta et calcem pro expediencia ditorum laborerium omnium. Et pro magistrantia debent ipsi domini dare eius pro labore libras trecentas paruorum, de quibus dictus magister Nicola fuit confessus habuisse libras centum et alia centum dare debent facta medietate laboris et alia centum opere (fac - prekriženo) perfecto in totum. Que omnia dicte partes attendere et obseruare promiserunt sub pena et cetera. Actum ladre in (platea - prekriženo) Palatio comunis, presentibus ser Antonio de Bottouano nobili ciui ladre et Carino marangono quondam Vlatici testibus.

(autograf:) *Ego Simon de Zadulinis examinador.*

(PAZd, ZB, Iohannes de Casulis, B un, F II/3, fol. 41'-42; I. Petricioli, "Osvrt na ninske građevne i umjetničke spomenike", *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 15-16, Zadar, 1969, str. 354.)

11.

12. ožujka 1414. godine: Nikola Arbusjanić se obvezuje trgovcu tkaninama Nikoli Mihovilovu izraditi svod u Crkvi Sv. Katarine po uzoru na onaj u Crkvi Sv. Krševana.

M^oCCCCXIII^o, indictione VII^a, die VII° mensis marcii, presentibus ser Iacobo quondam Ionannis drupario et Anthonio quondam Zuffchi mercario ciuibus ladre testibus.

Magister Nicola Arbussanich marangonus de ladra promisit ser Nicole drupario quondam Micouilli de ladra facere et fabricare vnum archiuoltum in Ecclesia Sancte Catherine de ladra in muro nouo, intaglatum et laboratum secundum formam et laborerium archiuolti existentis in Ecclesia Sancti Grisogoni de ladra super sepulcrum olim abbatis (dvije riječi nečitke) et facere duos angellos et hoc omnia bonis et sufficientibus (lapibus - prekrizeno) lapidibus, calce, magistria et manualibus, sumpt(ibus) et expensis dicti magistri Nicolai Arbussianich et ipsum dare (omp)letum vsque ad duos menses proxime futuros. Et hoc pro precio (oštećeno)XVIII auri, de quibus dictus ser Nicola eidem dedit et (jedna riječ oštećena) duos, octo ducatos promisit dare in medio opere et (re)liquos octo in fine dicti operis. Que omnia promiserunt attendere et obseruare sub pena quarti et cetera, qua soluta et cetera. Actum ladre in cancelaria.

(autograf:) *Ego Zoilus de Fera camerarius ladre subscripsit.*

(in margine:) *Ser Zoilus de Fera camerarius.*

(PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B I, F I/10, fol. 537-537'; C. Fisković, *Zadarski sredovječni majstori*, Split, 1959, str. 151.)

12.

8. veljače 1418. godine: Nikola Arbusjanić obvezuje se popraviti zvonik Crkve Sv. Marije Svećeničke.

MoCCCCXVII^o, indictione XI^a, die VIII° mensis february, presentibus Matheo de Imolla speciaro et Anthonio quondam Zuffchi ciuibus ladre testibus.

Magister Nicola Arbussanich marangonus de ladra promisit et se obligauit domino Simoni de Detricho tanque procuratori fabrice Capelle Sancti Simeonis Iusti de ladra reparare, reaptare et bene et sufficienter confirmare campanile Ecclesie Sancte Marie Presbiterorum de ladra ad sensum et laudem cuiuslibet boni magistri, omnibus suis magistria, manualibus, lapidibus, calcina, ferramentis, lignamine et omnibus aliis necessariis usque per totum mensem iunii proxime futurum. Et hoc pro precio ducatorum sexaginta auri quos dictus dominus Simon promisit eidem dare omnem ipsius magistri Nicolai volutus et requisicionem. Prometentes predicta omnia sibi ad inuicem attendere et obseruare et non contrafacere sub pena quarti dicti precii et cetera. Qua pena soluta et cetera. Actum ladre in speciaris Mathei de Imolla.

(PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B II, F II, fol. 85'; C. Fisković, *Zadarski sredovječni majstori*, Split, 1959, str. 151.)

13.

11. lipnja 1425. godine: Nikola Arbusjanić i Vidul Ivanov obvezuju se raditi na zvoniku Crkve Sv. Marije Svećeničke.

M^oCCCCXXV^o, indictione III^a, die XI° mensis iunii, presentibus ser Lombardino de Soppe et ser Iohanne de Fanfogna nobilibus ciuibus ladre testibus.

Magister Nicola Arbussanich et magister Vidollus quondam Iohannis marangoni de ladra et quilibet pro sua parte promiserunt per se suosque heredes et successores solenniter obligando ser Petro de Detricho nobili ciui ladre ibi presenti, stipulanti et recipienti nomine et vice egregii militis domini Simonis de Detricho procuratoris fabrice Capelle Sancti Simeonis Iusti et Ecclesie Sancte Marie Presbiterorum de ladra vltra illa pacta habita et facta inter predictum dominum Simonem dicto nomine et dictum magistrum Vidollum causa et occasione campanili dicte Ecclesie Sancte Marie suprascripta per me notarium infrascriptum in M^oCCCCXXIII, indiction prima, die XXVIII° marcii, que in suo remaneant robore et firmitate cauare fundamentum dicti campanili ultra septem pedes pro quibus dictus Vidollus erat obligatus promptus. Ita et taliter et tantum et quantum ipsis magistro Nicolao et Vidollo videbitur sufficienter et conuenienter et in nomine Dei et beatissime Virginis Marie ponere et facere et fabricare dictum fundamentum bene et sufficientissime cum bonis quadronis et aliis (bo - prekriženo) lapidibus ac calcina et rebus oportunis et necessariis et dictum fundamentum sursum leuare usque ad dictos septem pedes a quibus dictus Vidollus est obligatus (lega - prekriženo) leuare dictum campanile. Et si in futuro aliquo tempore quod Deus advertat causa et occasione ac defectu dicti fundamenti dictum campanile corrueret aut defectum aliquod pateretur uel damnum, promisserunt predicti magistri Nicola et Vidollus et vterque pro sua parte omnia damna, interesse et expensis que occurrerent occasione predicta soluere et reficere. Et hoc pro eo quia versa vice dictus ser Petrus dicto nomine promisit ipsis magistris dare, soluere et numerare ducatos quinquaginta auri ad omnem ipsorum voluntatem et requisicionem nec non omnes et singulos quadronos et calcinam qui et qua ponentur in dicto fundamento usque ad dictos septem pedes. Que omnia et singula promiserunt sibi ad inuicem semper firma, rata et grata habere, tenere, attendere et obseruare et non contrafacere uel venire per se uel alios aliqua ratione uel causa de iure uel de facto sub pena quarti eius de quo fuerit contrafactum et obligacione sui et omnium bonorum dicte fabrice et dicatorum magistri Nicole et Vidolli presentibus et futurorum, cum refectione damnorum omnium et cetera. Qua pena soluta uel non presens instrumentum in suo robore et firmitate perduret et maneat. Actum ladre in cancellaria ciuili.

(autograf:) *Ego Iohannes de Cresaua iudex examinador ladre me subscripsi.*

(in margine:) *Ser Iohannes de Cressaua examinador.*

(PAZd, ZB, Theodorus de Prandino, B III, F IV/4, fol. 137-137'; C. Fisković, *Zadarski sredovječni majstori*, Split, 1959, str. 151.)

Emil Hilje: NIKOLA MIHOVILOV ARBUSJANIĆ (ARBUŠANIĆ) THE MASTER-
BUILDER FROM ZADAR

S u m m a r y

Nikola Mihovilov Arbusjanić is one of the important master-builders of the Zadar Gothic period. His forty years long career (from 1385 to 1425) proves him to be one of the key figures engaged in the process of moulding the late Gothic physiognomy of the city. Archival evidence reveals that he was perhaps the most employed builder of houses, mostly luxurious aristocratic palaces, but that he was also engaged in various other building enterprises (the erection of churches, hospitals, warehouses, restoration of the city walls and roof construction). Of special interest was his skill in handling woodwork - making choir seats, wooden church vaults, carved wood sculptures and furniture - and there is no doubt that this skill was expressed in his articulation of interiors. Unfortunately, none of his work have been preserved (or can with certainty be recognized), so that the archive is the only witness to his role in the building enterprises taking place in late Medieval Zadar.